

Iguanbrydernes fremtid er sikret. Nu skal bryderne ud

AMISAVISEN 28/9 - 2022

Vejen har været lang, knudret og bøvet. Men nu er det helt sikkert. Vandkunsten Iguanbryderne, som nærmest har flettet sig ind i Randers' dna, skal stå på pladsen foran Randers Arrest og begynder at springe sommeren 2022.

Lisbeth Stryhn
lis@amtsavisen.dk

RANDERS: Langt om længe kan Randers' mest omtalte skulptur, Iguanbryderne, komme ud af sit depot og blive sluppet ud i det fri, hvad der faktisk altid har været meningen med vandkunsten, hvor to drenge slås om et firben, mens vandet sprøjter. Den skal nemlig stå på pladsen foran Randers Tinghus, hvor den snupper tre pladser i midten af vejbanen for at være der. Og nu er økonomien kommet på plads.

Placeringen har man været enige om længe. Men finansieringen har været et problem, der er blevet løst med det dagfriske budgetforlig for 2022. Her enedes man nemlig om at bevilege en halv million kroner til bryderne, så de endelig kan komme op at stå igen.

te vige pladsen for opførelsen af Water & Wellness på Viborgvej.
Det skaber en hel del røre, at man fjernede netop den skulptur fra det randtrusianske bybillede. For der kryttrer sig nemlig mange følelser til den, selvom den altså ikke får de højeste karakterer for sin kunstneriske værdi.
- Det er muligt, at der er nogen, der rynker på næsen af den skulptur. Men den har stor kulturhistorisk værdi og er en vigtig del af byens historie, understreger Jan Nørskov Jørgensen, der er formand for Foreningen for By- og Landskabskultur i Randers.

Arbejdshandsker på
For den forening gik nemlig aktivt ind i arbejdet for at få Iguanbryderne frem i lyset. De første par år prøvede foreningen på at få generaleringen af vandkunsten ind i de efterfølgende budgetforlig. Uden held.
Hvis kommunen ikke kunne finde penge til det ar-

Springvandet med de to knægte, der slås om et firben, spiser lige nogle pladser i midten af vejbanen for at kunne være der. Arkivfoto: Lars Rasborg

bejde, besluttede foreningen at tage arbejdshandskerne på og sætte processen i gang. Der blev udarbejdet siktseforslag til placering af skulpturen, ligesom der blev søgt om penge hos forskellige fonde.
Fundraising indbragte en million kroner. Dertil skal lægges 50.000 kr. fra Randers Kommunes Kunstfond og 85.000 kroner fra private virksomheder.

Men det rakte ikke helt. For man skulle i alt bruge 1,6 millioner kroner for at få vandkunsten til at springe igen.
Det skal lige tilføjes, at da politikerne enedes om budget 2022 i denne her uge, vidste de godt, at bevillingen fra A P Møllerfonden var herin-

To år senere kom den ud på Viborgvej.
Museumschef Jørgen Smidt-Jensen, Museum Østjylland siger, at man ikke skal undervurdere vandkunstens identitetsmæssige betydning.
- Den er og bliver vokset sammen med Randers. Også fordi den har været en del af nogle af de mest voldsomme begivenheder i Randers' nyere historie, siger Smidt-Jensen.
Da soldater fra Viborg i 1972 marcherede ind i Randers for at sikre ro og orden under Danmarks længste generalstrejke, rundede de Iguanbryderne. Frederiksplads blev skueplads for en del af de mange utroligheder under den månedlange strejke, og formentlig ved et af sammenstødene mellem strejkende og ordensmagt mistede Iguanen sit hoved, som efterfølgende måtte rekonstrueres.

Arbejderne tog affære
Godt 20 år senere, under den tyske besættelse, blev Iguanbryderne brugt til atstraffelse af byens sortbørshajer, der dagligt afholdt den sorte børs på Frederiksplads.
- Det havde længe været en torn i øjet på byens arbejdere, at man til overpris, som ingen arbejder havde mulighed for at betale, kunne købe rationerede varer og rationeringsmærker på pladsen. Den 25. september 1944 drog næsten samtlige arbejdere fra de store smedearbejdspladser som togåbrikken Scandia til Frederiksplads, hvor de indledte en klappagt på alle "højere", som efter indfangning endte i springvandet. Ligeledes selvtrægsaktioner bredte sig fra Randers til andre dele af landet, fortæller museumschefen.
Det er alt sammen historie nu. Derimod venter der Iguanbryderne en fremtid foran tinghuset.
- Vi er klar. Skal lige have kontakt med vores lokale håndværkere, der skal udføre arbejdet. Det er et must for os, at der skulle være lokal arbejdskraft, der skal genetablere springvandet. Og det er en god nyhed, at økonomien nu endelig er på plads, siger Jan Nørskov Jørgensen, der forventer, at Iguanbryderne kommer til at springe, når by- en til næste år i august tager hul på Randers Festuge.

Han siger også, at selvom arbejdet med at få vandkunsten på plads har krævet rigtig mange timer af ham og mange andre, så har det været sliddet værd.
- Vi har faktisk kun mødt af gode viljer hele vejen rundt, siger Jan Nørskov Jørgensen.
Og det er nok fordi lige præcis fordi Iguanbryderne er blevet en del af Randers' dna.